

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3680>

ArticleHistory:

Received

10/06/2025

Accept

30/07/2025

**Available
online**

31/07/2025

**EXAMINATION OF STUDIES ON MUZAFFER İZGU
ACCORDING TO SPECIFIC CRITERIA
MUZAFFER İZGÜ'YÜ KONU ALAN ÇALIŞMALARIN BELİRLİ
ÖLÇÜTLERE GÖRE İNCELENMESİ¹**

**Özlem DÖNMEZ²
Arzu ÇEVİK³**

Abstract

Children's literature is a process that begins with the child's encounter with books from birth and continues for a certain period of time. Introducing the child to quality literary works during this process fosters a love of reading and helps them develop a lifelong reading habit. The bond between a child and a book can be established through the selection of works that appeal to the child's world. This study aims to examine the research conducted on Muzaffer İzgü, one of the prominent authors of children's literature, based on specific criteria such as the subject of the study, the university where it was prepared, its distribution by year, number of authors, type of study, department in which it was conducted, and the most frequently analyzed works. The sample of this study, which was conducted through document analysis, consists of a total of 40 studies: 25 master's theses, 1 doctoral dissertation, and 14 research articles. These studies were examined within the framework of specific criteria. The data of the study were analyzed using content analysis, and the resulting categories were presented through tables and graphs using frequency and percentage values. In studies focusing on Muzaffer İzgü, who has been the subject of numerous research works through his literary contributions, the subject areas of the studies were examined, and it was found that the most frequently studied topics were education and children's literature, each accounting for 27.2% of the total. When the types of studies were examined, it was observed that master's theses ranked first with 62%. The year in which the highest number of studies were conducted was 2022, with a total of 8 studies. In terms of academic departments, the Department of Turkish Language Education was the most common field, with 23 studies (57.5%) conducted in this area. When the studies were examined in terms of the number of authors, it was found that 35 of them (87.5%) were single-authored. The universities where the studies were conducted were also analyzed, and Mersin University ranked first with 4 studies.

Keywords: Children's literature, Muzaffer İzgü, Criterion.

¹ Bu makale, (Adıyaman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2024) tarafından kabul edilen "Psikolojik, Sosyolojik ve Politik Boyutlarıyla Hanna Mina ve Eserleri" adlı yüksek lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

² MEB, Arapça Öğretmeni, e-mail: berikan44@gmail.com Orcid: 0000-0003-4455-1624

³ Doç. Dr. Adıyaman Ün. Eğitim Fak. Arapça Öğretmenliği, e-mail: hcicek02@hotmail.com Orcid: 0000-0003-4735-6349

Özet

Çocuk edebiyatı, çocuğun doğumundan itibaren kitaplarla buluşması ile başlayan ve belirli bir süre devam eden bir süreçtir. Bu süreçte çocuk okuru nitelikli eserlerle buluşturmak, çocukta okuma sevgisinin oluşmasına ve hayatı boyunca devam edecek olan okuma alışkanlığı kazanmasına yol açar. Çocuk ve kitap arasında bağın oluşması çocuğun dünyasına hitap eden eserlerin seçilmesi ile mümkündür. Bu araştırmada Çocuk Edebiyatı'nın önemli yazarlarından biri olan Muzaffer İzgü'yü konu alan çalışmaların belirli ölçütler (çalışmanın konusu, çalışmanın hazırlandığı üniversite, çalışmaların yıllara göre dağılımı, çalışmanın yazar sayısı, çalışmanın türü, çalışmanın yapıldığı ana bilim dalı, çalışmalarda en çok incelenen eserler) kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Doküman incelemesi ile gerçekleştirilen çalışmanın örneklemini 25'i yüksek lisans tezi, 1'i doktora tezi ve 14'ü araştırma makalesi olmak üzere toplam 40 çalışma oluşturmaktadır. Bu çalışmalar belirli ölçütler çerçevesinde incelenmiştir. Çalışmanın verileri içerik analizi ile çözümlenmiş ulaşılan kategoriler frekans ve yüzde değerleri kullanılarak tablo ve grafikler aracılığıyla sunulmuştur. Eserleri ile birçok araştırmaya konu olan Muzaffer İzgü'yü konu alan çalışmalarda çalışmaların konu alanlarına bakılmış en çok çalışılan konuların %27,2 ile eğitim ve çocuk edebiyatı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaların türüne bakılmış ve %62 ile yüksek lisans tezinin ilk sırada yer aldığı görülmüştür. Çalışmaların en çok yapıldığı yıl 8 çalışmayla 2022 yılıdır. Çalışmalar ana bilim dalları açısından incelendiğinde Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı 23 çalışma (%57,5) ile en çok çalışmanın yapıldığı ana bilim dalı olmuştur. Çalışmalara yazar sayıları kapsamında bakıldığında 35(%87,5) çalışma tek yazarlı çalışmalardır. Araştırmada çalışmaların hazırlandıkları üniversitelere bakılmış ve Mersin Üniversitesi 4 çalışma ile ilk sırada yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, Muzaffer İzgü, Ölçüt.

GİRİŞ

Çocuk, hayatı anlamlandırmada kendine ait bir bakış açısı oluşturur. Çocuklar, bir yetişkinin sahip olduğu bilgiye, benimsediği dünya görüşüne ve sorun çözme becerisine sahip değildir. Bu özelliklerin oluşması için sahip olunması gereken kelime dağarcığı, bilgi düzeyi, yaşam tecrübesi çocuklarda henüz oluşmamıştır. Fiziksel, zihinsel ve psikolojik gelişimlerinin izin verdiği ölçüde yaşadıkları dünyayı anlamlandırabilirler. Üst düzey düşünme becerileri zaman geçtikçe gelişir. Bu nedenle günümüzde çocuklarla ilgili yapılan bütün çalışmalarda çocukların fiziksel, duyuşsal, zihinsel ve psikolojik gelişimleri düşünülerek yapılmalıdır.

Sever'e (2003) göre çocuk edebiyatı; çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu, düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel-görsel iletilerle zenginleştiren aynı zamanda beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır. Bu ürünler çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam diliminde ortaya çıkarılan ürünlerdir. Karatay (2007) çocuk edebiyatı ürünlerinin belli bir yaş dilimini ve hedef kitleyi kapsadığını söyler. Çocuk edebiyatı ürünlerinin hedef kitleye sahip olması da çocuk edebiyatını diğer alanlardan ayırır. Bu hedef kitle, Oğuzkan'a (2010) göre 2-14 yaş aralığındaki dönemdir. Belli bir hedef kitleyi ele alarak yazılan eserlerin bu hedef kitlenin gelişimsel özelliklerini barındırması açısından çocuk edebiyatı yazarlarına büyük sorumluluklar yükler. Ayrıca çocuk edebiyatının belli bir gelişimsel dönemi kapsamaması da ortaya çıkarılan ürünlerde belli özellikler ve ilkeler oluşturur.

Şirin'e (2007) göre çocuk edebiyatı; çocuğu çocukluktan yetişkinliğe hazırlayan bir geçiş dönemi edebiyatıdır. Bu geçiş dönemi edebiyatı çocuğun ilgisine, algısına, dikkatine, duygusuna, düşüncesine ve hayal dünyasına uygun; çocuk gerçekliğini ve çocuk bakış açısını yansıtır. Aynı zamanda bu dönem dilde, ölçüde, düşüncede ve tiplerde çocuğa görelik ilkelerine uyarak, yalın biçimde ve

içtenlikle gerçekleştirilen; çocuğa okuma alışkanlığı kazandırılmasıyla birlikte edebiyat, sanat ve estetik yönden çocuğun gelişmesine katkı sağlayan bir edebiyattır. Çocuk edebiyatının temel ilkelerinin başında 'hedef kitlesi çocuk' ifadesi yer alır. Çocuğa görelik ilkelerini önemseyen çocuk kitapları çocuğun dünyasına ulaşabilen bir anlayış benimseyerek bununla birlikte çocuğun hayal dünyasına da hitap ederek çocuğun gelişimine katkıda bulunur. Karatay'a(2007) göre çocuk kitaplarının temel işlevlerinin yanında farklı görevleri de vardır. Çocuğun güven ve başarı duygusunu geliştirme, dil gelişimine katkı sağlama, yaşamı çocuğa tanıtmaya, kendisine ve çevresine karşı farkındalığı artırma bununla birlikte çocuğu bilgilendirme gibi çeşitli görevleri de bünyesinde taşır.

Birçok sorumluluğu üzerinde taşıyan çocuk edebiyatını sadece bir edebiyat ürünü olarak görmek doğru değildir. Çocuk edebiyatı sadece okur-yazar ilişkisini değil çocuğun çok yönlü gelişimini hedef alan ve çocuğa önemli etkileri bulunan bir edebiyat türüdür. Bu edebiyat türü; çocuğun kişilik, sosyal ve dil gelişimi ile öğrenme sürecini de içine almaktadır.

Günümüzde çocukların fiziksel, duyuşsal, zihinsel ve psikolojik gelişimleri dikkate alınarak çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmalar çocuk edebiyatı alanında da yankı bulmuş ve çocukların gelişim özellikleri çocuk edebiyatının çocuk gerçekliğine de yansımıştır. Eserlerde çocuğa görelik ilkelerine daha çok dikkat edilmeye başlanmıştır. Karagöz'e (2017, s. 216) göre çocuğu nitelikli eserlerle buluşturmak onun yaşam çizgisini oluşturmada oldukça etkilidir. Bu eserler çocuğu duygu-düşünce yolculuğuna çıkaran, yaşama dönük yargılar oluşturmada sağlayan, çocuğa göre eserler olmalıdır. Bu nedenle çocuğun gelişim özellikleri dikkate alınarak yazılan eserlerde çocuğun duygu ve düşüncelerine uygun bir kurgunun olması, dil ve anlam havuzunu kapsayacak kelimelerin kullanılması aynı zamanda çocuğun kendisiyle özdeşim kurabileceği karakterlere yer verilmesi gerekir. (Oğuzkan, 2001, s. 3; Şimşek, 2007, s. 30; Yalçın ve Aytas, 2011, s. 17; Baş, 2015, s. 6; Yılmaz ve Yakar, 2018, 50, Fırat, 2019, s. 1010).

Öznesi çocuk olan her alanda çocuğa görelik ilkeleri kullanılmalıdır. Çocuğun doğumundan itibaren kitapla tanışmasıyla başlayan ve ergenlik döneminin ilk yıllarını kapsayan bu süreçte çocuk edebiyatı; çocuğun ilgilerini, ihtiyaçlarını, hayal dünyasını, düşüncelerini ve isteklerini anlamlandırabileceği bir yaşam alanı oluşturur. Çocuğu nitelikli eserlerle buluşturmak çocuğa kitap sevgisi ve alışkanlığı kazandırır. Akkaya'ya (2008, s. 19) göre bir metin yazılırken çocuğa görelik ilkelerine uygun olarak yazılmalıdır. Aksi takdirde o metin çocuk edebiyatı ürünleri içerisinde değerlendirilemez. Çocuk edebiyatı yazarlarının nitelikli eserler verebilmelerinin ön koşulu çocuğu merkeze alarak çocuğa görelik ilkelerine göre hareket etmektir. Ayrıca çocuk edebiyatı kitaplarında resimler ve kelimeler seçilirken çocuğun düzeyine uygunluk ile her yaş grubunun farklı ilgilere sahip olduğu unutulmamalıdır. Aynı zamanda harf pontosunun ve yazı karakterinin çocukların gelişim özelliği göz önünde bulundurularak seçilmesi ve çocukların kavrayabileceği düzeyde dikkat dağıtıcı unsurlardan arındırılmış bir anlatıma sahip olması gerekmektedir. Bununla birlikte çocuk edebiyatı eserlerinin konusunun, çocuğun kendi yaşamından seçilmesi de çocuk edebiyatı ilkelerinden biridir (Şirin, 2016, s. 32; Yılmaz, 2011, s. 3). Yurttaş'a (1995, s.3) göre ise çocuğa görelik; çocuğu duygu ve düşünce yönünden besleyen, kurgusu ve olayları karmaşık olmayan, çocuğun kavrayabileceği, dikkat dağıtıcı unsurlardan arındırılmış ve çocukların ilgisini çekebilecek konular işleyen, çocuğun hayal dünyasına ulaşan aynı zamanda çocuğun rahatça anlayabileceği bir dil ve anlatım biçimi barındıran eserlerdir. Bir esere 'çocuğa göredir' diyebilmek için, çocuğun hassasiyetinin esere başarıyla yansımaya gerekir (Şirin, 1998, s. 31).

Çocuk gerçekliği; çocuğun karşılaştığı olayları veya durumları belleğinin süzgecinden geçirerek kendine özgü bir mantık çerçevesi içinde oluşturduğu öznel yargıdır. Bu yargıyı oluştururken çocuğun ilgi ve ihtiyaçları, hayata bakış açısı, deneyimleri ve dünyayı anlama şekli çok önemlidir. Lüle'ye (2007, s.19) göre çocuk gerçekliği, çocuk edebiyatı için vazgeçilmezdir. Çocuğun hayal dünyasını, hislerini, fikirlerini ve isteklerini dikkate alarak yazılan eserler, çocuklar için zevk aracı; yetişkinler için ise çocukları daha iyi anlayabilmek için bir rehberdir. Çocuk gerçekliğini iyi kavramış ve çocuğu iyi tanıyan yazarların eserleri hem çocuklar için hem de yetişkinler için çok önemli kaynaklardır.

Her çocuğun kendine has karakter özellikleri vardır. Çocukların hayal dünyaları, ilgileri, ihtiyaçları ve beklentileri birbirinden farklıdır. Bununla birlikte kelime düzeyleri, dil ve anlatım özellikleri, hayata bakış açıları, deneyimleri ve yaşam alanları da her çocukta farklılık gösterir. Çocuğa görelilik ilkelerinin ön koşulu olan çocuk gerçekliği de çocuktan çocuğa farklılaşabilen bir değişkendir. Bu değişken; çocukların doğalarının, ilgi ve gereksinimlerinin, sahip oldukları kelime hazinesinin birbirinden farklı oluşunu gelişimsel farklılığa bağlı olarak ortaya koyar. (Çer, 2016, s. 1403). Aynı yaşta olan çocukların tek bir model çerçevesinde sınırlandırılmayacağı gibi bu farklılık, toplamdan topluma da değişiklik gösterir (Şirin, 2013, s. 47).

Bazı durumlarda çocuk gerçekliğine çocuğun kendi yorumu karışır. Karşılaşılan durum veya olaylar karmaşık geldiğinde çocuk, bu durum veya olayları çözmek ister ancak sahip olduğu dünya bilgisi sorunu çözmeye yetmez. Bu yüzden karşılaştığı dünya gerçeği çocuğun kendi gerçeğine dönüşür. Durumlara anlam katarken ya da olayları çözerken kendi düşüncesini ön planda tutar. Olaylara ve durumlara bu şekilde yaklaşması da çocuk gerçekliğinin çocuktan çocuğa farklılaştığını kanıtlar. Hatta bazen bilimsel bir gerçek bile çocuğun bakış açısıyla ve mevcut bilgileriyle ilişki kurulduğunda farklılaşabilmektedir. Çocuğun bakış açısının gelişebilmesi ve mevcut bilgilerinin artması için okuma kültürünün çocukta oluşması gerekir. Okuma kültürünün oluşması için çocuğu nitelikli çocuk kitapları ile buluşturmak gerekir.

Okuma kültürü, çocuğun okuma eylemini içselleştirmesini sağlayan bir süreçtir. Bu süreçte çocukta okuma kültürünün oluşması için estetik unsur ön plana alınarak oluşturulan yazılı ve görsel yapıtların etkin bir rol üstlendiği yadsınamaz (İnce Samur, 2017). Çocuğun okuma kültürü edinmesine katkıda bulunmak, çocuğa görelilik ilkelerine göre hazırlanan nitelikli çocuk kitaplarının en temel işlevidir.

Sever'e (2017) göre çocuklar için üretilen nitelikli yayınlar çocuk-edebiyat-sanat etkileşiminin kapısını aralayan birer uyaran olmalıdır. Çocuk edebiyatı yapıtları çocuklara okuma kültürü kazandırarak onları nitelikli metinlere yöneltmeyi başarabilen bir sorumluluk üstlenmelidir. Bu yüzden çocuk edebiyatı alanında eserler veren yazarların ve uzmanların da bu sorumluluğun farkında olarak eserler vermeleri gerekmektedir.

Sever'e (Sever, 2012, s.25) göre çocuk okula başladıktan sonra istekle kitap okumaya yönelir. Çocuk okuma-yazmanın öğrenildiği bu dönemde hem bu alanda gelişimine katkıda bulunacak hem de kendi(çocuk) gerçekliğine yanıt verebilecek kitaplara ihtiyaç duyar. İşte okuma –yazma becerisinin kazanılmaya başladığı bu dönemde çocuklara öğretmenleri veya aileleri tarafından önerilen ya da seçilen metinlerin niteliği, çocukların öğrenimlerinin ileriki aşamalarında okuma alışkanlığı edinmiş birer birey olarak yetişmelerinde çok önemli bir rol üstlenir. Bu yüzden öğretmenlerin ya da ailelerin çocuklara kitap seçerken veya önerirken çok dikkatli olmaları gerekir.

Çocuk kitapları, çocukların hayatında ve gelişimlerinde önemli bir yer kaplar. Bu kitaplar sayesinde çocuklar; olayların, olguların ve durumların sanatçının bakış açısından yorumlanmasına tanık olurlar. Sever'e (2003, s.13) göre çocuk kitapları; okul öncesi dönemden başlayarak çocukları renklerin, çizgilerin ve sözcüklerin sanatsal diliyle tanıştıran, onlara ana dilinin güzelliğini duyumsatan ilk araçlardır. Çocuklara dil bilinci ve duyarlılığı kazandırarak edebiyat dünyasının kapısını aralama, okuma istek ve alışkanlığı kazandırma gibi işlevleri de göz önüne alındığında, çocuk kitaplarının çocuğun eğitim yaşamında ne kadar önemli olduğu gerçeği ortaya çıkar.

Çocuklar için hazırlanmış ürünler çocuğun faydalı ve keyifli zaman geçirmesinin dışında bilişsel, dilsel, duyuşsal ve kişilik gelişimleri açısından da büyük önem taşır. Kitaplar aracılığıyla çocuklar çevresinde olup biten olaylara daha bilinçli gözle bakmayı öğrenirken aynı zamanda dünya bilgileri de gelişir. Çocuklar bu kitaplar sayesinde kendilerine ve çevreye daha duyarlı bakmayı öğrenirler, iletişim becerileri gelişir ve kendilerini sosyal çevreye ait hissederler. Hayal güçleri gelişir ve yaratıcılık özellikleri artar. Yaşanılan olaylarla birlikte deneyim kazanırlar. Toplum içinde nasıl davranmaları gerektiğini kitaplardaki karakterler ile özdeşim kurarak kavrarlar. Yalçın & Aytaç (2003, s.43) ana dilini doğru ve gelişmiş bir şekilde kullanımın da kitaplar aracılığıyla gelişmekte olduğunu ifade ederler. Jalongo'ya (2003) göre çocuk; kitap sayesinde sembolleri ayırt eder, şekilleri tanır, nesneleri kavrar ve kavram gelişimi başta olmak üzere zihinsel gelişimi de desteklenir. Kitap okuma alışkanlığı gittikçe artan çocukta bu özelliklerin hepsinde gelişme meydana gelir.

Çocuk edebiyatı ürünleri, bu özelliklerin hepsi göz önünde bulundurulduğunda çok büyük önem kazanmaktadır. Bu alanda ortaya konulan eserlerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Erken yaşlarda okutulacak nitelikli eserler çocukta okuma alışkanlığı oluşmasında çok büyük önem taşır. Sever (2003) sanatsal niteliklerden taviz verilmeden oluşturulan bir çocuk edebiyatının birinci işlevinin çocuklarda okuma sevgisi ve alışkanlığı oluşturmak olduğunu belirtir. Bu bilincin farkında olan çocuklar nitelikli metinlere yönelecek ve bir okuma kültürü oluşturulabilecektir.

Çocuk edebiyatı ürünleri, çocukları hayata hazırlama işlevini üstlenir. Çocuğun hayata hazırlanmasında en önemli görev çocuk edebiyatı yazarlarına düşer. Yazar, kitaplar sayesinde çocuğu hayatı tanımasını ve anlamasını sağlar. Çocuk edebiyatının en önemli temsilcilerinden Muzaffer İzgü, çocuklara karşı yapılacak en küçük hatanın asla affedilmeyeceğini dile getirir. Çocuklar için yazmanın çok büyük bir sorumluluk olduğunun altını çizen Muzaffer İzgü kitaplarında her zaman çocuk öznesini ön plana çıkarmıştır. Günümüzde bile eserleri büyük yankı uyandıran yazarın tek düşüncesi çocuk ve gençlere okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmak için okurlarını edebi ve estetik değeri yüksek nitelikli metinlere yönlendirmek olduğudur. Bir toplumda büyük okura sahip olabilmenin tek şartının küçük okura sahip olabilmek olduğunu dile getiren yazar, okuma alışkanlığının mutlaka küçük yaşlarda başlaması gerektiğinin de önemini dile getirir.

Muzaffer İzgü eserlerini kaleme alırken çocuğa görelilik ilkesini benimser ve çocuk öznesini eserlerinin merkezine alır. Çocukların ve yetişkinlerin her zaman ilgiyle ve severek eserlerini okumasındaki en önemli etkenlerden biri çocuk gerçekçiliğini eserlerine yansıtmasıdır. İzgü, çocuğun düşlem gücüne seslenen, onun rahatça okuyup anlayabileceği dil ve anlatımı eserlerinde barındırır. İyi bir gözlemci olan İzgü'nün yazdıklarında, yaşantısından ve çevresindeki olaylardan kesitler yer

almaktadır. O, içinde yaşadığı halkın sıradan insanlık hâllerini, gerçekçi eleştirel ve gülmece üslubuyla ortaya koymuştur (Baltacı, 2013, s. 27).

Her şeyden önce, büyük kalabalıkları, kaba çarpıtmalarla güldürmek amacıyla değildir. Gülmecenin sınıfsal olması gerektiğini belirten İzgü, gözlemleriyle âdeta çağın tanıklığını yapmıştır. Kendi gözlem alanı içindeki toplumsal ve siyasal çarpıklıkları kendine özgü bir gülmece öykü tekniği ile ele almıştır. Kendine özgü tümceleri, insanların gözüyle konuya bakışı, insanları konuşturarak gerçeği yansıtması eserlerinde sıklıkla görülmektedir (Uyguner, 2005, s. 21).

Bu çalışmanın amacı, halkın içinden biri olan ve eserlerine de bunu yansıtan Çocuk Edebiyatı'nın önemli yazarlarından biri olan Muzaffer İzgü ile ilgili yapılan araştırmaları belirli ölçütler çerçevesinde incelemektir. Araştırma kapsamında şu problemlere cevap aranmıştır:

- 1.Muzaffer İzgü konulu çalışmalardaki konu eğilimleri nelerdir?
- 2.Muzaffer İzgü konulu çalışmaların tür dağılımı nasıldır?
- 3.Muzaffer İzgü konulu çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?
- 4.Muzaffer İzgü konulu çalışmalarının hazırlandığı ana bilim dalları hangileridir?
5. Muzaffer İzgü konulu çalışmaların hazırlandıkları üniversiteler hangileridir?
- 6.Muzaffer İzgü konulu çalışmalarda en çok incelenen ilk 5 eser hangisidir?
- 7.Muzaffer İzgü konulu çalışmaların yazar sayıları nasıldır?

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Belgesel tarama olarak da bilinen belge analizi, var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri elde etmeyi amaçlar. Bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır (Karasar, 2005). Farklı bir tanımla belge analizi, geçmişteki olguların izlerini taşıyan belge (resim, film vb.) ya da eserlerin (kitap, dergi, gazete vb.) belirli ölçütler doğrultusunda incelenmesine dayanan bir nitel veri toplama tekniğidir (Karasar, 2006). Türkiye’de Muzaffer İzgü alanında yapılan yüksek lisans tezleri, doktora tezleri ve araştırma makalelerinin incelendiği bu çalışmada, değerlendirme kapsamındaki çalışmalar; yayımlandıkları üniversiteler, yayın yılları, araştırma türleri, konu alanları, incelenen eserler, yazar sayıları, ana bilim dalları, en çok incelenen eserler bağlamında doküman incelemesine tabi tutulmuştur. Elde edilen veriler sayısallaştırılarak her bir değişken kapsamında tablolar hâlinde sıklık ve yüzde değerleriyle ifade edilmiştir.

İnceleme Nesneleri ve Verilerin Toplanması

Bu çalışma kapsamında <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, <https://dergipark.org.tr/tr/>, <https://scholar.google.com.tr/>, <https://trdizin.gov.tr/>, <https://www.academia.edu/> adreslerinde gerçekleştirilen taramada 2004-2023 yılları arasındaki 44 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu adreslere anahtar kelime olarak ‘Muzaffer İzgü’ yazılarak taratma işlemi sonunda elde edilen çalışmalar araştırmanın inceleme nesnelerini oluşturmuştur. 44 çalışmanın 3’üne erişim imkânı sağlanamamış 1 çalışmanın da aynı yazara ait tezin makalesi olduğu tespit edilmiştir. Bunun sonucunda 25’i yüksek lisans tezi, 1’i doktora tezi, 14’ü araştırma makalesi olmak üzere 40 çalışmanın verileri çalışmada sunulmuştur.

Verilerin Analizi

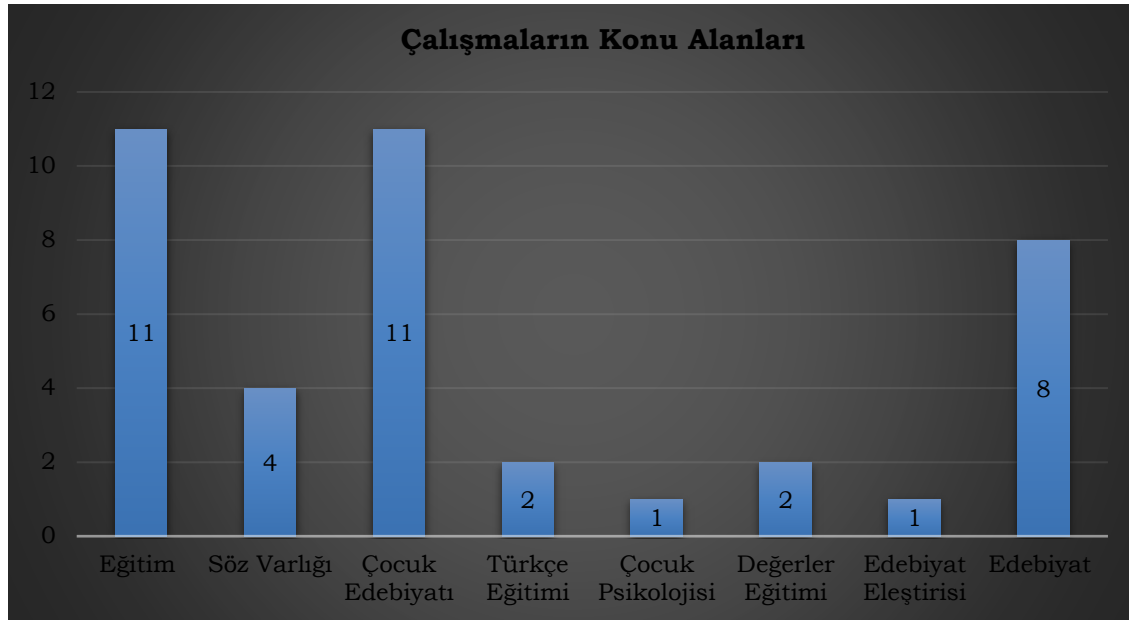
Türkiye’de Muzaffer İzgü üzerine yapılmış çalışmalardaki eğilimlerin incelendiği bu araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi herhangi bir konudaki araştırmaların içeriksel ya da yöntembilimsel varlıklarının incelenerek sayısallaştırıldığı bir araştırma tekniğidir (Seggie ve Bayyurt, 2015). İçerik analizi yöntemine tabi tutulan araştırmalarda geçen kavram, deyim, kelime ya da temalar sistemli olarak analiz edilir ve nesnel bir şekilde ifade edilir (Berelson, 1952). Böylece ele alınan pek çok çalışma hakkında daha kapsamlı ve derinlemesine bilgi edinme imkânı sağlanmış olur. İçerik analizi sonucunda ulaşılan veriler frekans ve yüzde değerleri kullanılarak tablo ve grafikler aracılığıyla sunulmuştur. Araştırma ile ilgili uzman görüşüne de başvurulmuştur.

BULGULAR

Muzaffer İzgü’yü Konu Alan Çalışmaların Konu Alan Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında Çocuk Edebiyatı’nın önemli temsilcilerinden Muzaffer İzgü ile ilgili yapılan çalışmaların konu alanlarına bakılmış ve Grafik 1’de gösterilmiştir:

Grafik 1. Muzaffer İzgü ile İlgili Yapılan Çalışmaların Konu Alanlarının Dağılımı

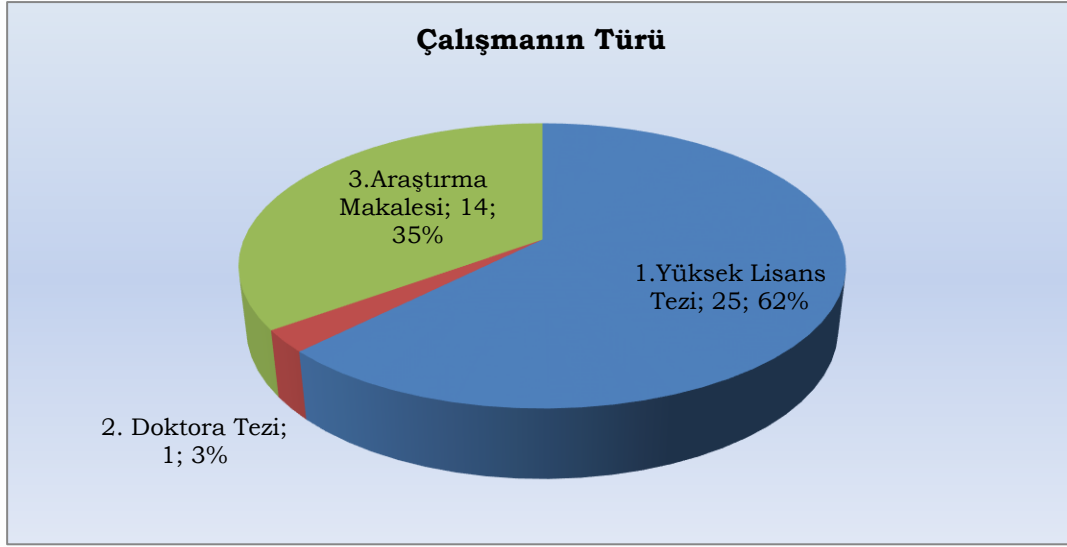

Grafik 1’de görüldüğü üzere çalışmalarda en çok çocuk edebiyatı ve eğitim alanı üzerinde durulmuştur. Eğitim $f=11$ (%27,2), çocuk edebiyatı $f=11$ (%27,5), edebiyat $f=8$ (%20), söz varlığı $f=4$ (%10), Türkçe Eğitimi $f=2$ (%5), değerler eğitimi $f=2$ (%5), çocuk psikolojisi $f=1$ (%2,5) ve edebiyat eleştirisi $f=1$ (%2,5) sonucuna ulaşılmıştır.

Muzaffer İzgü’yü Konu Alan Çalışmaların Çalışma Türü Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında Çocuk Edebiyatı’nın önemli temsilcilerinden Muzaffer İzgü ile ilgili yapılan çalışmaların çalışma türlerine bakılmış ve Grafik 2’de gösterilmiştir:

Grafik 2. Muzaffer İzgü ile İlgili Yapılan Çalışmaların Çalışma Türlerine Göre Dağılımı

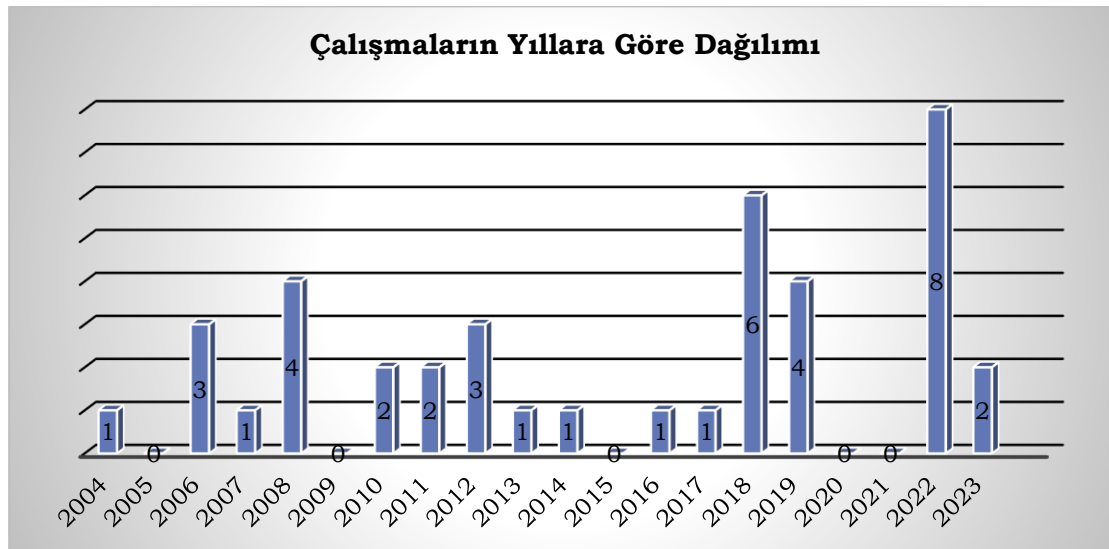

Grafik 2’de görüldüğü üzere çalışmalar; yüksek lisans tezi $f=25$ (%62), Araştırma makalesi $f=14$ (%35) ve Doktora tezi $f=1$ (%3) olmak üzere dağılım göstermiştir.

Muzaffer İzgü’yü Konu Alan Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında Çocuk Edebiyatı’nın önemli temsilcilerinden Muzaffer İzgü ile ilgili yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımına bakılmış ve Grafik 3’te gösterilmiştir:

Grafik 3. Muzaffer İzgü ile İlgili Yapılan Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

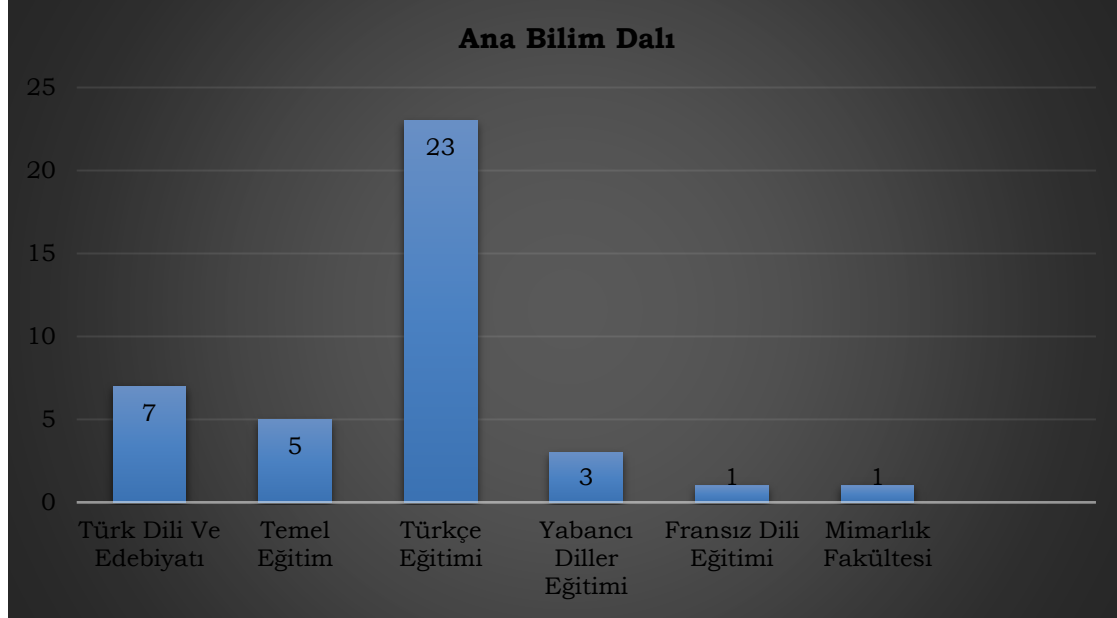

Grafik 3’te görüldüğü üzere çalışmalar en çok 2022 ($f=8$) senesinde yayımlanmıştır. Bunu 6 çalışmanın hazırlandığı 2018 yılı ve 4 çalışmanın hazırlandığı 2019 yılı takip etmiştir. 2005, 2009, 2020 ve 2021 senelerinde çalışma hazırlanmamıştır. 40 çalışmanın 17’si (%42,5) ilk on yıl, 23’ü (%57,5) ise son on yılda hazırlanmıştır.

Muzaffer İzgü'yu Konu Alan Çalışmaların Ana Bilim Dalı Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında Çocuk Edebiyatı'nın önemli temsilcilerinden Muzaffer İzgü ile ilgili yapılan çalışmaların ana bilim dalı dağılımına bakılmış ve Grafik 4'te gösterilmiştir:

Grafik 4. Muzaffer İzgü ile İlgili Yapılan Çalışmaların Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Grafik 4'te görüldüğü üzere çalışmaların ana bilim dallarında Türkçe Eğitimi 23 (%57,5) araştırmayla ilk sırada yer almaktadır. Sırasıyla bunu Türk Dili ve Edebiyatı 7(%17,5), Temel Eğitim 5(%12,5), Yabancı Diller Eğitimi 3(%7,5), Fransız Dili Eğitimi 1(%2,5) ve Mimarlık Fakültesi 1 (%2,5) izlemektedir.

Muzaffer İzgü'yu Konu Alan Çalışmaların Hazırlandıkları Üniversitelere Göre Dağılımına İlişkin Bulgular:

Araştırma kapsamında Çocuk Edebiyatı'nın önemli temsilcilerinden Muzaffer İzgü ile ilgili yapılan çalışmaların hazırlandıkları üniversitelere göre dağılımına bakılmış ve Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1. Muzaffer İzgü ile İlgili Yapılan Çalışmaların Hazırlandıkları Üniversitelere Göre Dağılımı

Kurum Adı	Yüksek Lisans	Doktora	Araştırma Makalesi	Toplam
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	-	2	3
Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	-	-	1	1
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1	-	-	1
Anadolu Üniversitesi	-	-	2	2
Ankara Üniversitesi	-	1	-	1
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	1	-	1	2
Atatürk Üniversitesi	2	-	-	2
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2	-	-	2
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1	-	1	2
Çukurova Üniversitesi	-	-	1	1
Dokuz Eylül Üniversitesi	2	-	-	2
Düzce Üniversitesi	1	-	-	1
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	-	-	1	1

Kurum Adı	Yüksek Lisans	Doktora	Araştırma Makalesi	Toplam
Fırat Üniversitesi	-	-	1	1
Gazi Üniversitesi	2	-	-	2
Gaziantep Üniversitesi	1	-	-	1
Hacettepe Üniversitesi	1	-	-	1
İnönü Üniversitesi	-	-	1	1
İstanbul Üniversitesi	-	-	1	1
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	-	-	1
Marmara Üniversitesi	1	-	-	1
Mersin Üniversitesi	3	-	1	4
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	-	1	2
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1	-	-	1
Sakarya Üniversitesi	1	-	-	1
Siirt Üniversitesi	1	-	-	1
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	-	-	1
Toplam	25	1	14	40

Tablo 1’de görüldüğü üzere çalışmalar 27 farklı üniversitede hazırlanmıştır. Mersin Üniversitesi(f=4) 3 yüksek lisans tezi, 1 araştırma makalesi ile ilk sıradadır. Abant İzzet Baysal Üniversitesi(f=3) 1 yüksek lisans tezi ve 2 araştırma makalesi ile ikinci sırada yer almaktadır. 17 üniversitede ise konuyla ilgili sadece birer çalışma yapılmıştır.

Muzaffer İzgü’yu Konu Alan Çalışmalarda En Çok İncelenen İlk Beş Eser Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında Çocuk Edebiyatı’nın önemli temsilcilerinden Muzaffer İzgü ile ilgili yapılan çalışmalarda en çok incelenen eser dağılımına bakılmış ve Grafik 5’te gösterilmiştir:

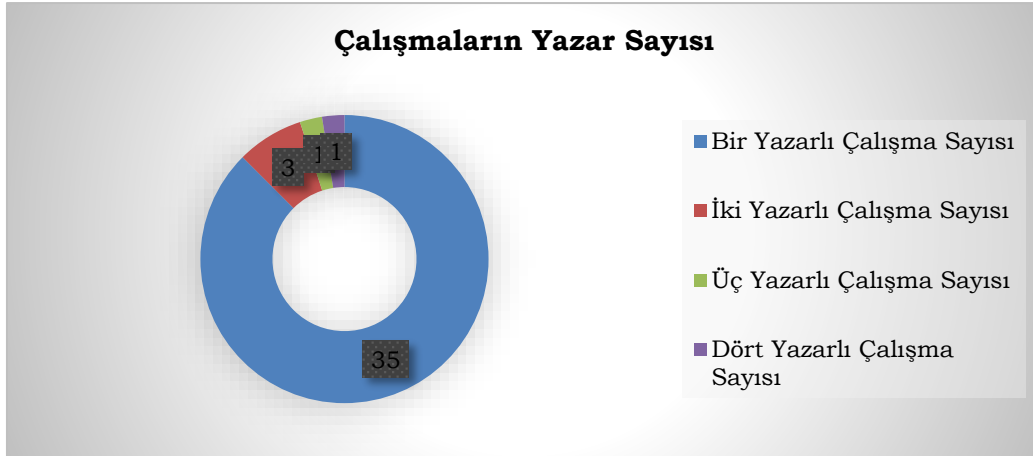
Grafik 5. Muzaffer İzgü ile İlgili Yapılan Çalışmalarda İncelenen İlk Beş Eser Dağılımı

Grafik 5’te görüldüğü üzere incelenen çalışmalarda Ökkeş Serisi(f=10) %36 ile en çok incelenen eser olmuştur. Bunu %28 ile Anneanne Serisi(f=8) takip etmiştir. Bando Takımı (f=5) %18, Yumurtadan Çıkan Öğretmen(f=3) %11, Kaçak Kız(f=2) %7 oranla ilk beşte yer almışlardır.

Muzaffer İzgü’yu Konu Alan Çalışmaların Yazar Sayılarına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında Çocuk Edebiyatı’nın önemli temsilcilerinden Muzaffer İzgü ile ilgili yapılan çalışmaların yazar sayılarına bakılmış ve Grafik 6’da gösterilmiştir:

Grafik 6. Muzaffer İzgü ile İlgili Yapılan Çalışmalardaki Yazar Sayılarına Göre Dağılım

Grafik 6'da görüldüğü üzere incelenen çalışmaların 35'i(%87,5) tek yazarın çalışmasıdır.3(%7,5) çalışma iki yazarın yayımladığı çalışmayken,3 yazarlı çalışma sayısı 1(%2,5),4 yazarlı çalışma sayısı da 1(%2,5) olarak belirlenmiştir.

SONUÇ

Çocukların yetişkinlerden farklı bir bakış açıları vardır. Olaylara, insanlara, yaşanan çevreye farklı bir pencereden bakarlar. Bu pencereyi genişleten de okudukları nitelikli çocuk edebiyatı eserleridir. Bu yüzden çocuklar için yazılacak eserlerin de çocukların dünyasına hitap etmesi gerekir. Çağdaş Türk Çocuk ve Gençlik Edebiyatının önde gelen yazarlarından olan Muzaffer İzgü çocukların dünyasına ulaşabilen önemli yazarlardandır. Bu araştırma kapsamında Muzaffer İzgü'yü konu alan 40 çalışma incelenmiştir. Bunlardan 25'i yüksek lisans tezi,1'doktora tezi ve 14'ü de araştırma makalesidir. Araştırma kapsamında çalışmaların konu alanlarına bakılmış en çok çalışılan konuların %27,2 ile eğitim ve çocuk edebiyatı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın türüne bakılmış ve %62 ile yüksek lisans tezinin ilk sırada olduğu görülmüştür. Çalışmaların en çok yapıldığı yıl 8 çalışmayla 2022 yılıdır. Çalışmalar ana bilim dalları açısından incelendiğinde Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı 23 çalışma (%57,5) ile en çok çalışmanın yapıldığı ana bilim dalı olmuştur. Çalışmalar yazar sayıları kapsamında bakıldığında 35(%87,5) çalışma tek yazarlı çalışmalardır. Araştırmada çalışmaların hazırlandıkları üniversitelere bakılmış ve Mersin Üniversitesi 4 çalışma ile ilk sırada yer almıştır.

KAYNAKÇA

- Akkaya, A. (2008). *Mustafa Kutlu'nun hikâyelerindeki iletiler ve bu iletilerin çocuğa görelilik ilkesi açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baş, B. (2015). *Türkçe öğretimi açısından çocuk edebiyatı* (2. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Berelson, B. (1952). *İletişim araştırmalarında içerik analizi*. Free Press.
- Çer, E. (2016). Türkçe öğretiminde çocuğa görelilik ilkesine uygun edebiyat yapıtlarının önemi. *İlköğretim Online*, 15(4). Doi: 10.17051/io.2016.22814
- Fırat, H. (2019). Çizgi filmlerde çocuk gerçekliği: Niloya örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 8(2), 1007-1033.

- İnce Samur, A. Ö. (2017). Okuma kültürü edinme sürecinde “İlkokul Dönemi (6-10 yaş)” *Journal Of Hasan Ali Yücel Faculty Of Education/Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi (Hayef)*, 11(2).
- Karagöz, B. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının çocuk ve gençlik edebiyatı yapıtlarının temel özelliklerini bilme yeterlikleri. *Electronic Turkish Studies*, 12(14).
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Karatay, H. (2007). dil edinimi ve değer öğretimi sürecinde masalın önemi ve işlevi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 463-477.
- Lüle, E. (2007). Yedi farklı çocuk kitabının çocuk yazını ilkelerine uygunluğunun değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 17-30.
- Oğuzkan, F. (2001). *Çocuk edebiyatı* (7. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Oğuzkan, F. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı.
- Seggie, F. N. & Bayyurt, Y. (2017). Nitel araştırma yöntemi. F. N. Seggie, Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel Araştırma Yöntem, Teknik Analiz ve Yaklaşımları* içinde (11-23. ss.), Anı Yayınları.
- Sever S. (2003). *Çocuk ve edebiyatı*. Ankara: Kök
- Sever, S. (2012). *Çocuk ve edebiyat*. (6. Baskı). İzmir: Tudem.
- Sever, S. (2017). *Çocuk ve edebiyat* (9. Baskı). Ankara: Tudem.
- Şirin, M.R. (1998). *99 soruda çocuk edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şirin, M. R. (2007). *Çocuk edebiyatı kültürü*. Ankara: Kök.
- Şirin, M. R. (2013). Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatı. *Türk Dili Dergisi*, Cilt: CIV (734), 45 56.
- Şirin, M. R. (2016). *Çocuk, çocukluk ve çocuk edebiyatı*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Uyguner, M. (1994). Muzaffer İzgü- *Yaşamı, Sanatı ve Yapıtlarından Seçmeler*. Bilgi Yayınevi. Ankara.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2011). *Çocuk edebiyatı*. (5.Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yılmaz, N. (2011). Çocuk ve gençlik edebiyatında “gerçeklik” ve “çocuk gerçekliği”, *Cumhuriyet Kitap*, 1119, 33-35. Erişim adresi https://issuu.com/cocuk.gazetesi/docs/cocuk_gercekligi
- Yılmaz, O. ve Yakar, Y. M. (2018). Türkçe ders kitapları ve çocuk karakterler. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 69, 49-64.
- Yurttaş, H. (1995). “Çocuk ve kitap”. *Varlık Dergisi*, 1058.